

Temanotat

De palestinske flyktningene i Syria: Registreringsrutiner og identitets- dokumenter

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **De palestinske flyktningene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter**

SUMMARY

Most Palestinians in Syria are registered by the authorities, and given permanent residence permits. They have access to health care, education and the labour market to the same extent as Syrian citizens. Palestinians carry identity documents, and can get travel documents on request. There are also some Palestinians residing in Syria who lack refugee status. Those Palestinians do not carry Syrian identity documents. However, their stay in Syria is tolerated.

SAMMENDRAG

De fleste palestinere i Syria er registrert av myndighetene og gitt varige oppholdstillatelser. De har tilgang til helsetjenester, utdanning og arbeidsmarkedet på lik linje med syriske statsborgere. Palestinerne får utstedt identitetskort, og etter søknad reisedokumenter. Det finnes også palestinere i Syria som ikke har flyktningstatus i landet. Denne gruppen får ikke identitetsdokumenter eller reisedokumenter utstedt, men deres opphold i landet blir tolerert.

INNHold

1. Innledning	5
2. Registrerte palestinske flyktninger i Syria	5
2.1 Oppholdstillatelser og rettigheter i Syria.....	6
3. Dokumentasjonskrav ved søknad om identitetskort og reisedokument.....	7
3.1 Søknad om reisedokument fra utlandet	8
4. Falske dokumenter, korrupsjon og nepotisme	8
5. Palestinere uten flyktningstatus i Syria	9
5.1 Identitetsdokumenter	10
5.2 Reisedokumenter	11
6. Innreise og opphold i Syria for palestinere fra andre land	11
7. Familiegjenforening	12
8. Referanser	13

1. INNLEDNING

Dette temanotatet beskriver hvorledes de palestinske flyktningene i Syria er registrert av myndighetene, hva slags oppholdstillatelser de har i Syria samt hva slags identitets- og reisedokumenter de får utstedt. Notatet bør leses i sammenheng med Landinfos bakgrunnsnotat om de palestinske flyktningene i Midtøsten, og eventuelt tilsvarende notater som Landinfo har utarbeidet om palestinerne på Vestbredden og Gaza, i Jordan, Egypt og Libanon (Landinfo 2010a; Landinfo 2010b; Landinfo 2010c; Landinfo 2010d; Landinfo 2010e).

Temanotatet bygger dels på offentlig tilgjengelig informasjon, i form av trykte publikasjoner og publikasjoner på internett, og dels på samtaler med akademikere og representanter for internasjonale organisasjoner og lokale menneskerettighetsorganisasjoner foretatt i forbindelse med Landinfos informasjonsinnhentingsreiser til regionen.

2. REGISTRERTE PALESTINSKE FLYKTNINGER I SYRIA

Mellom 1948 og 1950 flyktet mellom 70 000 og 100 000 palestinere til Syria (Khalil 2009, s. 26; Shafie 2003). Den palestinske flyktningbefolkningen, inkludert etterkommere etter de opprinnelige flyktningene, har siden vokst til ca. 470 000 personer i 2010. Disse flyktningene er registrert og mottar bistand både fra FNs Støtte- og arbeidsorganisasjon for palestinske flyktninger i Midtøsten (UNRWA)¹ og fra syriske myndigheter. I overkant av 160 000 palestinske flyktninger bor i ni offisielle og tre uoffisielle flyktningleire rundt om i landet. Den desidert største leiren er Yarmuk, som ligger i Damaskus. De resterende 300 000 bor utenfor leirene (UNRWA u.å.). I tillegg til disse flyktningene finnes det et ukjent antall såkalte uregistrerte palestinere i Syria (se kapittel 5).

I 1949 etablerte syriske myndigheter ”Palestine Arab Refugee Institution” (PARI) som senere ble erstattet av Den generelle administrasjonen for palestinsk-arabiske flyktninger (*Al-hay’a al-amma lil-laji’in al-filastiniyin al-arab*), heretter omtalt som GAPAR (General Administration for Palestinian Arab Refugees). GAPAR er underlagt det syriske Arbeids- og sosialdepartementet, og har det administrative ansvaret for de palestinske flyktningene i Syria, herunder registrering og humanitær bistand. GAPAR administrerer flyktningleirene i samarbeid med UNRWA (Khalil 2009, s. 26; Shafie 2003; Takkenberg 1998, s. 169). Flyktningene er registrert i et eget folkeregister, og har i praksis oppholdstillatelse i Syria uten tidsbegrensning. 484 000 palestinere var registrert av GAPAR i april 2011 (GAPAR u.å.).

Ifølge direktøren for GAPAR, Ali Mustafa, som Landinfo snakket med i Damaskus i mars 2010, finnes det noen få palestinere i GAPARs registre som ikke er registrert av UNRWA. Dette skyldes blant annet at ikke alle palestinere som ankom Syria i 1948

¹ En nærmere beskrivelse av UNRWA finnes i Landinfos *Bakgrunnsnotat om de palestinske flyktningene i Midtøsten* (Landinfo 2010a).

registrerte seg hos UNRWA. Det var også noen få som ankom landet på 1950-tallet, og som dermed ikke ble regnet som palestinske flyktninger i henhold til UNRWAs definisjon.

Mer enn 115 000 personer ble fordrevet fra Golan i forbindelse med den israelske okkupasjonen i 1967. Blant disse var det ca. 16 000 palestinske flyktninger. De fleste slo seg ned i Damaskus og Dara'a sør i Syria (Takkenberg 1988, s. 17). Ifølge Ali Mustafa var de internt fordrevne palestinere fra Golan allerede registrert av både GAPAR og av UNRWA i Syria. Den israelske okkupasjonen av Golan endret derfor ikke sammensetningen av den palestinske flyktningbefolkningen i Syria.

Ifølge Ali Mustafa arver barn av registrerte palestinske flyktninger status som registrert flyktning etter sin far. Dette betyr at barn av palestinske fedre også blir registrert som palestinske flyktninger i GAPARs registre, uavhengig av mors statsborgerskap. Kvinner som er registrert som palestinske flyktninger av GAPAR kan derimot ikke overføre denne statusen til sine barn dersom de gifter seg med en mann som ikke er registrert som palestinsk flyktning. Dette er de samme prinsippene som man følger i den syriske statsborgerlovgivningen. Barn av palestinske kvinner som gifter seg med syriske menn blir syriske statsborgere. Barn av syriske kvinner som gifter seg med registrerte palestinske menn blir registrert som palestinske flyktninger. UNRWA benytter de samme prinsippene ved registrering av barn født av UNRWA-flyktninger. Barna blir registrert som flyktninger av UNRWA dersom deres fedre er registrert som det (Takkenberg 1998, s. 80-81).

Palestinske flyktninger i Syria som er registrert av GAPAR får utstedt egne identitetskort (se kapittel 4). Palestinerne kan etter søknad også få utstedt reisedokumenter av syriske myndigheter. Reisedokumentene er gyldige for seks år, på samme måte som vanlige syriske pass. Det kreves ikke returvisum eller særskilt tillatelse for å returnere til Syria etter utenlandsopphold (Shafie 2003).

2.1 OPPHOLDSTILLATELSER OG RETTIGHETER I SYRIA

Syriske myndigheter anser formelt de registrerte palestinske flyktningenes opphold i landet som midlertidig, inntil man finner en permanent løsning på det palestinske flyktningproblemet. I praksis er imidlertid oppholdstillatelsene deres permanente, i den forstand at de ikke må fornyes med regelmessige intervaller. Det er heller ikke påkrevd med særskilte arbeidstillatelser for å kunne arbeide i Syria (Khalil 2009, s. 26).

De registrerte palestinske flyktningene i Syria har, med noen unntak, de samme rettighetene og pliktene som syriske statsborgere.² Palestinske menn i vernepliktig alder må gjennomføre den obligatoriske militærtjenesten på lik linje med syriske statsborgere. Palestinerne har samme rett til offentlige helsetjenester som syriske statsborgere, og samme adgang til videregående og høyere utdanning og til arbeidsmarkedet (Khalil 2009, s. 26). De fleste palestinske barn går på grunnskoler

² Ifølge en palestinsk akademiker i Syria (samtale med Landinfo i mars 2010), behandles palestinere forskjellig fra syriske statsborgere på følgende områder: 1. Palestinerne kan ikke stemme ved valg eller bli innvalgt til parlamentet. 2. De kan ikke tjene som ministre, men kan bli utnevnt til vise-ministre. 3. Palestinerne i Syria kan kun eie én eiendom, dvs. et bolighus eller leilighet, ett feriehus eller én bedrift / virksomhet. Ifølge en rapport om palestinske flyktninger i Midtøsten utarbeidet av Robert Schuman Centre for Advanced Studies (Khalil 2009, s. 26), kan imidlertid palestinere eie mer enn én kommersiell virksomhet.

driftet av UNRWA. UNRWA driver også en primærhelsetjeneste som er tilgjengelig for alle palestinere i landet og et sykehus. Ifølge Dr. Iman Bahase ved UNICEF i Damaskus, som Landinfo snakket med i mars 2010, holder UNRWAs primærhelsetjeneste generelt en høyere kvalitet enn den offentlige syriske primærhelsetjenesten. Palestinian Red Crescent Society driver også primærhelsetentre for registrerte og uregistrerte palestinere i Yarmuk i Damaskus (Shafie 2003).

3. DOKUMENTASJONSKRAV VED SØKNAD OM IDENTITETSKORT OG REISEDOKUMENT

Som nevnt i kapittel 2, er alle registrerte palestinske flyktninger i Syria ført inn i et eget folkeregister som administreres og oppdateres av GAPAR. Barn av palestinske flyktninger føres automatisk inn i folkeregisteret og gis samme status som foreldrene, så lenge far er innført i registeret.

Alle syriske statsborgere og registrerte palestinske flyktninger i Syria må ha identitetskort. Disse får en utstedt fra 14 års alder. Ifølge en palestinsk akademiker i Syria, som Landinfo snakket med i mars 2010, er de nyeste identitetskortene på størrelse med et bankkort, og inneholder bilde og personalia. De er nærmest identiske med vanlige nasjonale identitetskort som syriske statsborgere får utstedt, med unntak av at det over bildet til venstre på kortet står påført med rød skrift at vedkommende er palestinsk flyktning med midlertidig opphold i Syria.

For å søke om identitetskort må følgende dokumentasjon fremlegges:

- ferdig utfylt søknadsskjema
- fire passfotografier i farger
- identitetskort og familiebok for vedkommendes verge, vanligvis far

Det kreves personlig oppmøte ved søknad om identitetskort (Elektronisk informasjonsside om offentlige tjenester i Syria u.å.a.; Norges ambassade i Damaskus 2010). Utstedelse av identitetskort forutsetter at søkeren er innført i folkeregisteret over palestinske flyktninger som administreres av GAPAR. Foreldrene registrerer normalt sine barn i dette registeret rett etter fødsel.

Registrerte palestinske flyktninger kan, etter søknad, få utstedt en egen type reisedokument for palestinske flyktninger. Reisedokumentene er gyldige for seks år. Ifølge Norges ambassade i Damaskus (e-postkorrespondanse i november 2010) er kravene til dokumentasjon og søknadsprosedyrer de samme som for syriske statsborgere som søker om pass. Følgende dokumentasjon må fremlegges sammen med søknaden:

- kopi av identitetskort eller utskrift fra folkeregisteret / GAPAR
- to passfotografier i farger
- attest fra arbeidsgiver og eventuelt fra fagforeningen hvor vedkommende er medlem (gjelder for alle mellom 18 og 60 år)

- samtykke fra vernepliktskontoret³
- samtykke fra verge, normalt far, til personer under 18 år

Ved søknader om fornyelse må de samme dokumentene fremlegges som ved første gangs søknad, i tillegg til det gamle reisedokumentet. Søknadene må innleveres av søkeren personlig. For barn under 18 år kan søknaden leveres av verge. (Elektronisk informasjonsside om offentlige tjenester i Syria u.å.b.; Verbalnote fra det syriske utenriksdepartementet 2002).

3.1 SØKNAD OM REISEDOKUMENT FRA UTLANDET

Palestinske flyktninger registrert i Syria kan også søke om reisedokument eller fornyelse av reisedokument ved syriske ambassader i utlandet. Krav til dokumentasjon er de samme som ved søknad innlevert i Syria. Dersom alle dokumenter fremlegges, kan ambasadene utstede nye reisedokumenter uten å konsultere immigrasjonsmyndighetene i Damaskus (Verbalnote fra det syriske utenriksdepartementet 2002).

Palestinske flyktninger fra Syria som befinner seg i utlandet og som mister sitt reisedokument, kan søke om nytt ved nærmeste syriske ambassade. Ifølge nettsidene til Syrias ambassade i Stockholm (u.å.) må den som mister passet sitt fremlegge følgende dokumentasjon, i tillegg til det som kreves ved ordinære søknader:

- politirapport som viser at passet er meldt mistet eller stjålet
- kopi av annonse i en lokal avis hvor det fremgår at passet er bortkommet
- skriftlig erklæring som forklarer hvordan passet kom bort

Landinfo antar at de samme prosedyrene gjelder når palestinske flyktninger mister sine syriske reisedokumenter.

4. FALSKE DOKUMENTER, KORRUPSJON OG NEPOTISME

Landinfo er ikke kjent med omfanget av falske reisedokumenter, eller hvorvidt det forekommer at ekte dokumenter er utstedt på gale premisser eller med uriktige personopplysninger. Flere forhold indikerer imidlertid at omfanget av dette er begrenset. Syriske myndigheter fører nøye oversikt over egen befolkning og dokumentutstedelser, og offentlige tjenestemenn risikerer betydelige straffereaksjoner dersom de bevisst endrer folkeregistrerte opplysninger i strid med regelverket, eller utsteder dokumenter på gale premisser. Landinfo mener det er grunn til å tro at syriske myndigheter slår hardt ned på tilfeller hvor det oppdages at offentlige tjenestemenn endrer identitetsopplysninger i offentlige registre mot bestikklser eller av andre årsaker, siden dette vil kunne gjøre det mulig for personer i myndighetenes søkelys å unndra seg overvåking og eventuell straffeforfølgelse.

³ Registrerte palestinske flyktninger i Syria er vernepliktige på lik linje med syriske statsborgere.

Korrupsjon er dog svært utbredt i Syria, også i statsforvaltningen. Landinfo er kjent med at det er helt vanlig å betale mindre pengesummer til offentlige tjenestemenn for å få bestemte tjenester utført, herunder utstedelser og fornyelser av offentlige dokumenter. Man betaler med andre ord bestikkelser for å få utført tjenester som man i utgangspunktet har krav på. Det betyr imidlertid ikke at man nødvendigvis kan kjøpe seg til dokumenter utstedt på gale premisser eller med uriktige personopplysninger. Som nevnt i forrige avsnitt, risikerer offentlige tjenestemenn betydelige straffereaksjoner dersom de bevisst endrer folkeregistrerte opplysninger eller utsteder dokumenter med gale personopplysninger. Dokumenter utstedt med uriktige personopplysninger forekommer antagelig, men det er langt vanligere at det betales bestikkelser for å få ekte dokumenter utstedt.⁴

Det understrekes at Landinfo ikke sitter på kilder som sier noe konkret om hvor vanlig det er at reisedokumenter eller identitetskort blir forfalsket eller utstedt på grunnlag av gale personopplysninger.

5. PALESTINERE UTEN FLYKTNINGSTATUS I SYRIA

Det befinner seg også palestinere i Syria som ikke er registrert av GAPAR eller UNRWA, og som ikke får utstedt syriske identitetskort eller syriske reisedokumenter. Ingen har oversikt over eksakt hvor mange det dreier seg om, men de fleste anslag ligger på mellom 20 000 og 30 000.⁵

Ifølge en palestinsk akademiker (samtale med Landinfo i mars 2010), og i følge Raja Deeb, lederen for den palestinske organisasjonen Aidun i Syria og PLOs representasjonskontor i Damaskus (samtaler med Landinfo i april 2011), kom denne gruppen palestinere til Syria fra Vestbredden i 1967 etter den israelske okkupasjonen ("Seksdagerskrigen") og fra Jordan i 1970 etter borgerkrigen mellom PLO og den jordanske hæren ("Black September"). De fleste ankom i 1970.⁶ Noen har senere

⁴ I syriske nasjonalitetspass og i reisedokumenter for palestinske flyktninger, står navn og personalia oppført med både latinske og arabiske bokstaver. Arabiske navn har som regel kun én skrivemåte når de skrives med arabiske skrifttegn, men kan transkriberes på flere ulike måter med latinske bokstaver. Eksempelvis har navnet *Mohammad* kun én skrivemåte med arabiske skrifttegn, محمد, mens det med latinske bokstaver kan skrives, *Mohamed, Mohammad, Muhamed* osv. Offentlige registre i Syria er basert på arabiske skrifttegn. Måten man transkriberer navn på med latinske bokstaver har derfor ingen betydning. Via diplomatiske kilder i Damaskus (samtaler med vestlige diplomater i Damaskus i 2004) har Landinfo fått opplyst at det er mulig å endre måten navn og personalia blir transkribert på med latinske bokstaver når man fornyer sitt pass eller reisedokument. Navn og personopplysninger som står oppført med arabiske skrifttegn kan imidlertid ikke endres fordi disse er hentet direkte fra folkeregistrene. Antagelig kan det forekomme at den latinske skrivemåten blir endret mot bestikkelser, i den hensikt å forsøke å "lure" europeiske grensemyndigheter som baserer seg på registre hvor navn er registrert med latinske bokstaver. Offentlige tjenestemenn i Syria som endrer skrivemåten på denne måten blir ikke ansett for å ha brutt regelverket, fordi det ikke finnes noe omforent måte å transkribere arabiske navn på med latinske bokstaver i den offentlige forvaltningen i Syria. Endringene av skrivemåte påvirker heller ikke myndighetenes evne til å føre kontroll, fordi de syriske registrene er basert på arabiske skrifttegn.

⁵ PLOs representasjonskontor i Damaskus, som utsteder identitetsbekreftelser til denne gruppen palestinere, opplyste til Landinfo i april 2011 at de i gjennomsnitt mottar om lag 80 forespørsler om dokumenter daglig fra palestinere uten flyktningstatus.

⁶ Ifølge Deeb var de fleste som ankom i 1970 palestinere fra Jordan, men blant dem var det også palestinere fra Gaza som hadde ankommet Jordan fra Gaza i 1967 etter den israelske okkupasjonen og som deretter flyktet videre til Syria etter krigshandlingene i Jordan i 1970.

returnert til Jordan. Mange har imidlertid ikke kunnet returnere fordi de har kjempet med palestinske fraksjoner mot den jordanske hæren og derfor har mistet sitt jordanske statsborgerskap.⁷

5.1 IDENTITETSDOKUMENTER

Palestinere uten flyktningstatus får ikke utstedt identitetsdokumenter eller reisedokumenter av syriske myndigheter. Ali Mustafa, lederen for GAPAR, forklarte for Landinfo at GAPAR ikke har ansvaret for denne gruppen palestinere (samtale i Damaskus i mars 2010). Raja Deeb i Aidun (samtale med Landinfo i april 2011), mente at enkelte blant den eldre generasjonen antagelig har gamle jordanske identitetsdokumenter og utgåtte jordanske pass. De som opprinnelig kom fra Gaza kan ha hatt egyptiske reisedokumenter for palestinske flyktninger.⁸ I de fleste tilfellene er det imidlertid ikke mulig å fornye de jordanske reisedokumentene da Jordan ikke lenger anser de som flyktet i 1970 som jordanske statsborgere. Mange av dem vil derfor ikke kunne returnere til Jordan.

Ifølge Raja Deeb og PLOs representasjonskontor i Damaskus (samtaler i Damaskus i april 2011) har ikke palestinerne uten flyktningstatus formelle oppholdstillatelser i Syria, men kun et "tålt opphold". Myndighetene er kjent med at de oppholder seg i landet, og har ikke tatt grep for å få dem deportert.⁹ De får lov til å bo og oppholde seg hvor som helst i landet. For øvrig mangler de mange av rettighetene som registrerte palestinere er tilkjent. De kan ikke inneha offentlige verv eller arbeide i det offentlige. De får heller ingen formell arbeidstillatelse, men kan arbeide i privat sektor. Barna kan innskrives i offentlige skoler. UNRWA tilbyr også skolegang til disse barna selv om de ikke er registrert av dem. Palestinerne uten flyktningstatus har i praksis også tilgang til det offentlige helsevesenet og til noen av helsetjenestene som UNRWA tilbyr.

PLOs representasjonskontor i Damaskus forklarte for Landinfo (samtale i april 2011) at de utsteder ulike former for dokumenter til palestinere uten flyktningstatus i Syria, herunder fødselsattester og identitetsbekreftelser. Alle palestinere i Syria uten flyktningstatus vil på forespørsel kunne få dokumenter utstedt av representasjonskontoret. Ved alle henvendelser blir identiteten til den enkelte først verifisert opp mot GAPAR for å forvise seg om at vedkommende ikke er registrert der. Palestinerne uten flyktningstatus behøver identitetspapirer fra PLO ved alle

⁷ De fleste palestinske flyktninger i Jordan som ankom landet i 1948 eller 1967 er jordanske statsborgere. Ytterligere informasjon finnes i Landinfo (2010d).

⁸ Palestinerne i Gaza benyttet tidligere egyptiske reisedokumenter for palestinske flyktninger ved reiser utenlands. En del palestinere bosatt utenfor Gaza, i første rekke i ulike Golfstater, benytter fremdeles slike dokumenter og får dem fornyet ved egyptiske ambassader i utlandet (se Landinfo 2010c). Ifølge Raja Deeb har den egyptiske ambassaden i Damaskus nektet å fornye de egyptiske reisedokumentene til palestinere fra Gaza som har bodd i Syria siden 1970, uvisst av hvilken grunn.

⁹ Ifølge representanter for en internasjonal organisasjon som Landinfo snakket med i Damaskus i mars 2010 ble det for noen år siden tatt initiativ til å registrere denne gruppen palestinere for å få oversikt over de som hadde behov for offentlige tjenester. Men da et langt større antall enn forventet meldte seg, stoppet man registreringsprosessen. Før prosessen ble stoppet, skal om lag 900 palestinere ha blitt registrert i 2008 som følge av dette initiativet.

former for kontakt med det syriske byråkratiet eller med UNRWA, som for eksempel ved innskriving av barn i skole, eller registrering av ekteskap.¹⁰

5.2 REISEDOKUMENTER

Raja Deeb i Aidun og PLOs representasjonskontor i Damaskus forklarte at palestinere uten flyktningstatus i Syria ikke kan få utstedt reisedokumenter i Syria. De har derfor i praksis ingen muligheter til å reise ut av landet på lovlig måte. PLOs representasjonskontor forklarte at det hender at de bistår med reisen til personer som skal besøke selvstyremyndighetene på Vestbredden i offisielt ærend. Dette blir koordinert med syriske, jordanske og israelske¹¹ myndigheter i hvert enkelt tilfelle. De som reiser på denne måten benytter ikke ordinære reisedokumenter, men har en forhåndsklarering ved hver enkelt grenseovergang.

Enkelte palestinere uten flyktningstatus i Syria har også fått pass utstedt av palestinske selvstyremyndigheter på Vestbredden via PLOs representasjonskontor. Dette er pass utstedt til palestinere som *ikke* er folkeregistrert på Vestbredden og Gaza, og som følgelig ikke har palestinsk identitetsnummer.¹² Passene omtales som 000-pass fordi feltet på personaliasiden i passet, hvor identitetsnummeret normalt er påført, i stedet inneholder et ”fiktivt” identitetsnummer som begynner med flere nuller. Disse passene er imidlertid ikke anerkjent av Syria og kan derfor ikke benyttes til ordinære inn- og utreiser.

6. INNREISE OG OPPHOLD I SYRIA FOR PALESTINERE FRA ANDRE LAND

Syria fører en liberal innvandringspolitikk overfor andre medlemsstater i Den arabiske liga. Borgere av disse statene kan reise visumfritt inn i Syria, dersom de besitter gyldige pass eller reisedokumenter.¹³ Det samme gjelder for palestinske flyktninger med gyldige reisedokumenter fra ett av araberlandene. Palestinere blir i denne sammenheng regnet som arabere.¹⁴ En palestinsk akademiker, som Landinfo snakket med Damaskus i mars 2010, opplyste at statsløse palestinere som har reisedokumenter fra andre araberstater kan reise inn i Syria visumfritt og oppholde seg i landet inntil tre måneder. Oppholdet kan etter søknad forlenges av immigrasjonsmyndighetene.¹⁵ Ifølge representanter for en internasjonal organisasjon

¹⁰ Familiedomstolene i Syria (shariadomstolene) tillater palestinere uten flyktningstatus å registrere ekteskap etter fremleggelse av identitetsbekreftelser fra PLOs representasjonskontor. Deres barn vil imidlertid ikke bli registrert av GAPAR eller av UNRWA med mindre far er registrert av dem.

¹¹ Grense mellom Jordan og Vestbredden kontrolleres av Israel.

¹² Disse identitetsnumrene tildeles kun palestinere på Vestbredden og Gaza som er registrert i folkeregisteret som administreres av de palestinske selvstyremyndighetene (Landinfo 2010b).

¹³ Det er gjort unntak for irakiske borgere, som p.t. behøver visum før innreise.

¹⁴ Palestinere blir ikke ansett som statsløse av arabiske stater, Syria inkludert. Den palestinske frigjøringsorganisasjonen, PLO, har for øvrig status som fullverdig medlem av Den arabiske liga.

¹⁵ En annen kilde (Khalil 2009, s. 17) opplyser imidlertid at statsløse palestinere med reisedokumenter fra andre araberstater må søke om visum før innreise til Syria.

som Landinfo snakket med i Damaskus i mars 2010 har myndighetene i spesielle situasjoner, hvor man fryktet for at store grupper av palestinere utenfra ville ankomme Syria, nektet disse gruppene innreise. I forbindelse med krigen mellom Israel og Hizbollah i Libanon i 2006 ble libanesiske palestinere nektet innreise til Syria. Likeledes blir irakiske palestinere for tiden nektet innreise.¹⁶

7. FAMILIEGJENFORENING

Palestinske menn fra andre land som gifter seg med syriske kvinner, eller syrisk-palestinske kvinner, kan få oppholdstillatelser i Syria for ett år av gangen. Tillatelsene kan fornyes, men krever godkjenning fra etterretningstjenesten. Det finnes ikke noe lovverk som regulerer familiegjenforening i Syria, men i praksis innvilges de fleste som er gift med syriske eller syrisk-palestinske kvinner ettårige oppholdstillatelser (samtale med en palestinsk akademiker i Damaskus i mars 2010).¹⁷ Ifølge representanter for ulike internasjonale organisasjoner i Syria, vil palestinske kvinner fra andre land som gifter seg med syriske menn, eller syrisk-palestinske menn, opparbeide seg samme status som mannen, dvs. syrisk statsborgerskap eller status som registrert palestinsk flyktning. Også barna deres arver fars status. Dersom mannen er UNRWA-registrert vil også ektefellen kunne motta tjenester fra UNRWA.¹⁸

¹⁶ Ifølge representanter for en internasjonal organisasjon som Landinfos snakket med i Damaskus i mars 2010 og april 2011 har enkelte palestinere fra Irak klart å reise inn i Syria de siste årene, men disse har benyttet falske irakiske nasjonalitetspass. Anslagsvis 2000 til 3000 palestinere fra Irak oppholdt seg i Syria i april 2011. De fleste bodde i Yarmuk i Damaskus. De som har forsøkt å reise inn på irakiske reisedokumenter for palestinske flyktninger har blitt stoppet og henvist til flyktningleirene al-Hol og al-Walid ved den irakisk-syriske grensen.

¹⁷ Da systemet ikke er regulert ved lov, men styres etter etterretningstjenestens skjønn, bør ikke oppholdstillatelser i familiegjenforening betraktes som en *rettighet* for palestinere fra andre land, men snarere som en tillatelse som de fleste i praksis får innvilget, men som kan avslås etter etterretningens forgoetbefinnende, uten at et eventuelt avslag behøver å begrunnes eller meddeles skriftlig.

¹⁸ Dersom en kvinne som er gift med en UNRWA-registrert mann skiller seg, mister hun formelt retten til å motta tjenester fra UNRWA. Dersom hun blir enke, beholder hun retten til å motta støtte.

8. REFERANSER

Skriftlige kilder

- [Elektronisk informasjonsside om offentlige tjenester i Syria] (u.å.a). *Khadamat ash-shu'un al-madaniyya ash-shakhsiyya, wathaiq shakhsiyya [tjenester vedrørende sivilstatus og personlige forhold]* [Ikke lenger tilgjengelig på internett. Tidligere tilgjengelig på <http://e.sy/>]
- [Elektronisk informasjonsside om offentlige tjenester i Syria] (u.å.b) *Khadamat as-safar wal-hijra, jawwaz as-safar [tjenester vedrørende reise og migrasjon, reisedokumenter]* [Ikke lenger tilgjengelig på internett. Tidligere tilgjengelig på <http://e.sy/>]
- GAPAR, dvs. General Administration for Palestinian Arab Refugees (u.å.). *Ihsa'at [statistikk]*. Damaskus: GAPAR Tilgjengelig fra <http://gapar.net/ar/statistics.html> [lastet ned 16. mai 2011]
- Khalil, A. (2009). *Palestinian refugees in Arab states: A rights-based approach*. Firenze: European University Institute. Robert Schuman Center for Advanced Studies. Tilgjengelig fra http://cadmus.eui.eu/dspace/bitstream/1814/10792/3/CARIM_RR_2009_08REV.pdf [lastet ned 20. mai 2011]
- Landinfo (2010a, 21. mai). *Bakgrunnsnotat om de palestinske flyktningene i Midtøsten*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/1257/1/1257_1.pdf [lastet ned 20. mai 2011]
- Landinfo (2010b, 26. mai). *Palestinerne på Vestbredden og i Gaza – Folkeregistrering og identitetsdokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra: http://landinfo.no/asset/1258/1/1258_1.pdf [lastet ned 20. mai 2011]
- Landinfo (2010c, 7. september). *Palestinerne i Egypt: Reisedokumenter og oppholdstillatelser*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1397/1/1397_1.pdf [lastet ned 20. mai 2011]
- Landinfo (2010d, 23. september). *Palestinerne i Jordan. Statsborgerskap og reisedokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1406/1/1406_1.pdf [lastet ned 20. mai 2011]
- Landinfo (2010e, 22. september). *Palestinerne i Libanon: Registrering og identitetsdokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1405/1/1405_1.pdf [lastet ned 20. mai 2011]
- [Det palestinske utenriksdepartementet] (u.å.). *Khadamat qunsuliyya. Al-jawazat [Konsulære tjenester. Pass]*. Ramallah: Det palestinske utenriksdepartementet. Tilgjengelig fra: http://www.mofa.pna.ps/ar/index.php?p=q_services_4 [lastet ned 20. mai 2011]
- Shafie, S. (2003, august). *FMO research guide. Palestinian refugees in Syria*. Oxford: Forced Migration Online. Tilgjengelig fra <http://www.forcedmigration.org/guides/fmo017/> [lastet ned 20. mai 2011]

- [Syrias ambassade i Stockholm] (u.å.). *Al-wathaiq al-matluba lil-husul ala jawaz safar badal an mafqud [Dokumentasjon som er påkrevd for å få utstedt nytt pass når det gamle har kommet bort]*. Stockholm: Syrias ambassade i Stockholm. Tilgjengelig fra <http://www.syrianembassy.se/> [lastet ned 20. mai 2011]
- Takkenberg, L. (1998). *The status of Palestinian refugees in international law*. Oxford: Clarendon Press.
- [Verbalnote fra det syriske utenriksdepartementet] (2002, 25. november). *Verbalnote om søknadsprosedyrer og krav til dokumentasjon ved søknad om pass sirkulert til utenlandske ambassader i Damaskus*. Damaskus: Syrias utenriksdepartement. [Mottatt fra Kgl. norsk ambassade i Damaskus. Ikke tilgjengelig på Internett]
- UNRWA (u.å.). *Where UNRWA works. Syria*. UNRWA. Tilgjengelig fra <http://www.unrwa.org/etemplate.php?id=55> [lastet ned 20. mai 2011]

Muntlige kilder

- GAPAR, ved direktør Ali Mustafa. Samtale i Damaskus, mars 2010.
- Internasjonale organisasjoner i Damaskus. Samtaler i Damaskus, mars 2010 og april 2011.
- Norges ambassade i Damaskus. E-postkorrespondanse, november 2010.
- Palestinsk akademiker. Samtale i Damaskus, mars 2010.
- Det palestinske innenriksdepartementet. Samtaler i Ramallah, oktober og november 2010.
- PLOs representasjonskontor i Damaskus. Samtale i Damaskus i april 2011.
- Raja Deeb, lederen for den palestinske organisasjonen Aidun i Syria. Samtale i Damaskus i april 2011.
- UNICEF, ved Iman Bahase. Samtale i Damaskus, mars 2010.
- Vestlige diplomater i Damaskus. Samtaler i Damaskus, 2004.